

ДО 100-РІЧЧЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО

Україна повинна мати... національну... бібліотеку, гідну великої держави...
М. С. Грушевський

2 серпня 2018 р. Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського виповниться 100 років. Заснована за ініціативою видатних діячів української науки М. П. Василенка, В. І. Вернадського, указом гетьмана України Павла Скоропадського як Національна бібліотека Української Держави, вона стала першою установою Української академії наук.

Верховна Рада України постановою від 8 лютого 2018 р. № 7274 «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2018 році» ухвалила рішення урочисто відзначити 100-річчя від часу заснування Національної бібліотеки Української Держави (нині – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського) у листопаді 2018 р.

31 січня 2018 р. Президія НАН України, заслухавши доповідь генерального директора НБУВ, члена-кореспондента НАН України В. І. Попика, прийняла постанову № 32 «Здобутки та перспективи розвитку Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: до 100-річчя від часу заснування». Відзначаючи вагомість результатів науково-інформаційної та науково-дослідної діяльності НБУВ як однієї з найбільших бібліотек світу і головного науково-інформаційного центру України, академічного інституту, що здійснює дослідження широкого діапазону проблем бібліотекознавства, книгознавства, соціальних комунікацій для забезпечення інформаційних потреб сфер науки, освіти, культури, управління, політико-правового, суспільно-політичного та інноваційного поступу України як суверенної європейської держави, Президія НАН України ухвалила рішення, спрямовані на розроблення й реалізацію упродовж 2019–2023 рр. комплексу заходів з подальшого розвитку її бібліотечно-інформаційної та наукової діяльності. Документом, зокрема, передбачено:

- оновлення і розширення інформаційних мереж та телекомунікаційних систем, усієї технологічної інфраструктури Бібліотеки, оснащення її сучасним програмним забезпеченням, високоінтелектуальними системами оперування масштабними базами знань, упровадження новітніх бібліотечних сервісів дистанційного цільового обслуговування віддалених користувачів, установ та організацій;
- створення належних умов для надійного збереження рукописів, стародруків, рідкісних видань, історичних колекцій, документів Державного

архівного фонду України, а також формування ресурсу їх страхових копій на новітніх носіях інформації;

- відновлення закупівель вітчизняної та зарубіжної наукової та суспільно значущої літератури, розширення можливостей доступу до зарубіжних електронних баз наукової літератури та періодики;
- запровадження передавання електронних версій обов'язкового примірника вітчизняних друкованих наукових видань, дисертацій та авторефератів до фондів НБУВ для формування фундаментальної національної наукової електронної бібліотеки;
- забезпечення реалізації НБУВ функцій національної бібліотеки у світовому науковому та культурному інформаційному просторі шляхом розширення міжнародного книгообміну та інформаційних обмінів, активізації участі у діяльності міжнародних бібліотечних організацій;
- капітальний ремонт та технічну модернізацію комплексу споруд, що передбачає заміну систем тепло-, водо- та енергопостачання, бібліотечних технологічних комунікацій, обладнання бібліотечних приміщень новітніми системами автоматичного пожежогасіння, охоронної сигналізації та відеоспостереження;
- забезпечення додатковими площами для оптимального розміщення постійно зростаючих бібліотечних фондів, для зберігання фондів, що становлять національне надбання, шляхом передачі на баланс НБУВ будівель, що неефективно використовуються.
- збільшення у 2019–2023 рр. видатків НБУВ для забезпечення реалізації визначених заходів.

Президія НАН України затвердила основні напрями наукової діяльності НБУВ на період до 2023 р.:

- теоретичні, методичні та інформаційно-технологічні проблеми управління знаннями у бібліотеках; формування фондів та бібліотечних баз знань; інтеграція та використання інформаційних ресурсів; розвиток національного науково-інформаційного простору; бібліометрія та наукометрія;
- вивчення, збереження і видання рукописної, книжкової, документальної спадщини України; створення національної бібліографії та біобібліографії, розвиток української біографістики;

- інформаційні проблеми постіндустріального суспільства; глобальна інформатизація, еволюція системи соціальних комунікацій; інформаційна безпека України.

Постановою Президії НАН України визначено також основні напрями науково-інформаційної діяльності НБУВ на період до 2023 р.:

- формування цілісного комплексу інформаційних ресурсів, що інтегрує електронні каталоги, бази реферативної інформації та повнотекстові документи електронної бібліотеки;
- розвиток комплексного бібліотечно-інформаційного обслуговування на основі повнофункціонального впровадження автоматизованої бібліотечно-інформаційної системи (АБІС) та новітніх веб-сервісів;
- розбудова науково-інформаційного порталу «Наука України: доступ до знань», забезпечення інтегрованого доступу до ресурсів наукових бібліотек та науково-дослідних установ України;
- формування фундаментальної національної книжкової та рукописної колекції – електронної

бібліотеки «Україніка», інтеграція інформаційних баз спеціалізованих історико-культурних фондів;

- розгорнення баз бібліометричної та наукометричної інформації. Інформаційна підтримка розвитку міжнародного наукового співробітництва;
- інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів державної влади і управління на основі систематичного моніторингу бібліотечних та електронних інформаційних ресурсів, відтчизняних і зарубіжних засобів масової інформації.

Постановою Президії НАН України передбачено розроблення і затвердження у I півріччі 2018 р. нової Стратегії розвитку Бібліотеки на період до 2023 р.

Президія НАН України затвердила План заходів з підготовки до відзначення 100-річчя від часу заснування Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Бібліотеці доручено внести на розгляд Президії НАН України пропозиції стосовно відзначення вчених і спеціалістів, які зробили найбільший внесок у розвиток наукової та інформаційно-бібліотечної діяльності НБУВ.

УДК 027.021(477-25)НБУВ

Володимир Попик,

д-р іст. наук, проф., член-кореспондент НАН України,
генеральний директор Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського

Здобутки, проблеми, завдання і перспективи розвитку Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського

Розглянуто, визначені В. І. Вернадським, концептуальні засади діяльності Національної бібліотеки України, значення нагромадженого нею впродовж ста років досвіду збереження і вивчення рукописної та книжкової спадщини, науково-інформаційної діяльності для бібліотечної системи країни, параметри розбудови й використання електронних інформаційних ресурсів НБУВ, особливе місце і роль найбільшої бібліотеки країни у формуванні цілісного національного науково-інформаційного простору, її стратегічні завдання і пріоритети у забезпеченні потреб вітчизняної науки, освіти, культури, управління, політико-правового, соціально-економічного, інноваційного поступу України як суверенної європейської держави.

К л ю ч о в і с л о в а: Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського, рукописна та книжкова спадщина України, електронні інформаційні ресурси, національний науково-інформаційний простір.

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського вступила у сотий рік свого служіння суспільству й державі на ниві забезпечення зростаючих інформаційних потреб сфер науки, освіти, культури, управління, політико-правового та соціально-економічного, науково-технологічного й інноваційного поступу України як суверенної європейської держави.

Наближення ювілею НБУВ спонукає віддати належну шану подвижницькій праці кількох поколінь її

вчених і спеціалістів, згадати знаменні віхи тернистого шляху становлення й розвитку найбільшої бібліотеки України, відзначити зусилля наших славетних попередників, спрямовані на збирання та систематизацію її фондів, їх порятунок у часи воєнних лихоліть і утисків проти української культури, поцінувати зростання масштабів і збагачення форм обслуговування читачів, вагомі здобутки у розгортанні наукової діяльності. Про Бібліотеку, вчених і спеціалістів, які формували, досліджували її фонди і